

# Andrzej Wiśniewski

---

"Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia. Komentarz", W. Masewicz, S. Dzwonkowski, Warszawa 1963 : [recenzja]

---

Palestra 7/11(71), 62-63

---

1963

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej [bazhum.muzhp.pl](http://bazhum.muzhp.pl), gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

stanowią materiał wartościowy nie tylko dla historyka, ale i dla prawnika, szukającego w doświadczeniach przeszłości wskazówek dla własnej pracy.

Dobrze więc jest, że starzy, doświadczeni praktycy prawnicy przekazują swe życiowe doświadczenia i obserwacje dawnych czasów nowym pokoleniom w postaci wspomnień.

Missuna w swoich wspomnieniach przypomniał i ożywił trzynastę głośnych przed wojną procesów sądowych. Są to procesy, w których jako młody utalentowany prokurator brał bezpośredni udział. Nie są to suche sprawozdania, relacje z procesów — przeciwnie, autor z dużą dozą talentu

przedstawia swoje przeżycia związane z udziałem w tych sprawach. Pełne życia i ruchu obrazy, cechy charakterystyki wysepujących postaci stanowią o wartości tej książki.

Poznać sprawę, poznać przebieg wydarzeń i ich bohaterów, zdać sobie sprawę z ich psychiki i pobudek działań, aby osiągnąć prawidłowy wynik rozpoznawanych spraw — cto co przyświecało autorowi w jego ówczesnej działalności jako oskarżyciela publicznego, a obecnie zdolnego adwokata.

Na tego rodzaju przesłankach powinna być oparta działalność każdego prawnika i taka myśl przeziiera z książki Missuny.

B. O.

## **PRZEGLĄD WYDAWNICTW PRAWNICZYCH**

W. Masewicz, S. Dzwonkowski: *Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia. Komentarz. Wyd. Prawn. Warszawa 1963 r., s. 204.*

Prawo do pracy to m. i. system gwarancji umożliwiających pracownikowi nieprzerwane wykonywanie pracy w jednym zakładzie, współdziałanie w zarządzaniu tym zakładem bądź bezpośrednio, bądź za pośrednictwem wybranych przez niego organów, wreszcie korzystanie z innych szczególnych świadczeń wiążących się z nieprzerwanym stosunkiem pracy. Zasada trwałości pracy powinna więc być — zdaniem autorów książki — uznana za podstawową zasadę współżycia społecznego w Państwie Ludowym.

Dekret z dnia 18 stycznia 1956 r. o ograniczeniu dopuszczalności rozwiązania umów o pracę bez wypowiedzenia oraz o zabezpieczeniu ciągłości pracy, do którego komentarz zawarty jest w omawianej książce, realizuje — jak piszą autorzy — w pewnym zakresie ten powszechny postulat zabezpieczenia trwałości stosunku pracy. Reguluje on zasady oraz tryb rozwiązywania umów o pracę bez wypowiedzenia, tzn. odnosi się do tej postaci rozwiązywania umów o pracę, która w skutkach swych jest najbardziej dotkliwa dla pracownika.

Uchwalenie dekretu z 18 stycznia 1956 r. poprzedziła szeroka krytyka społeczna tych przepisów z okresu międzywojennego, które regulowały rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia. Dekret zmienił na korzyść pracowników zarówno ustawowe przyczyny rozwiązania umowy, jak i tryb tego rozwiązania. Dekret, wzorowany częściowo na ustawodawstwie radzieckim, wprowadził do polskiego ustawodawstwa pracy szereg nowych, odpowiadających istocie socjalistycznego stosunku instytucji i pojęć.

Dotyczy to przede wszystkim wyczerpującego, a nie przykładowego określenia przyczyn uzasadniających rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia. Nowym elementem jest także obligatoryjny współudział rad zakładowych przy rozwiązywaniu umów o pracę z powodu ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych. Instytucja przywrócenia do pracy zrywa też z poprzednią kapitalistyczną zasadą ograniczenia praw pracownika, bezpodstawnie wydalonego z pracy, tylko do odszkodowania, przyznając pracownikowi także roszczenie o reaktywowanie stosunku pracy.

Treść książki daleko wykracza poza ramy problematyki rozwiązania umów o pracę bez wypowiedzenia. Przewidziany bowiem w dekrete ogólny zakaz wypowiedzenia stosunków pracy w określonych sytuacjach życiowych odnosi się także do pracowników pozostających w tzw. stosunku służbowym, co niweluje w tym zakresie różnicę w sytuacji prawnej pracowników zatrudnionych na podstawie umowy i aktu nominacji. To samo odnosi się także do sprawy ciągłości pracy.

Analiza orzecznictwa sądów powszechnych w sprawach o rozwiązanie stosunku pracy wykazuje, jak piszą autorzy, że założenia dekretu nie zawsze są przestrzegane w praktyce administracji gospodarczej. Przeciętnie 70% powództw pracowników zostaje uwzględnionych z powodu wad prawnych popełnianych przy rozwiązywaniu umów o pracę. Wiąże się to nie tylko ze stwierdzonymi wypadkami lekceważenia przepisów dekretu, ale także z niedostateczną jego znajomością przez kierowników zakładów pracy, rady zakładowe, a nawet radców prawnych.

Autorzy omawianego komentarza opracowali go przede wszystkim na potrzeby praktyki. Wykorzystali więc w szerokim zakresie orzecznictwo Sądu Najwyższego, Centralnej Rady Związków Zawodowych, wyjaśnienia Komitetu Pracy i Płac i innych organów powołanych do wykładni prawa pracy, a także całą literaturę z tego zakresu, tzn. artykuły, glosy, odpowiedzi prawne, przyczynki itd.

Spora już literatura dotycząca postanowień dekretu zawiera wiele kontrowersyjnych i sprzecznych z sobą poglądów. Autorzy, opracowując poszczególne zagadnienia, przytoczyli przede wszystkim te poglądy, które, ich zdaniem, najtrafniej omawiają instytucje dekretu. Jednakże w komentarzu wykorzystana została cała literatura prawnicza, tzn. ustosunkowano się także do tych poglądów, które autorzy uznali za błędne. W nielicznych wypadkach przytoczono dwa odrębne stanowiska, wtedy mianowicie, gdy kwestia jest sporna, a oba te stanowiska znajdują jakieś uzasadnienie w treści dekretu. Tam zaś, gdzie przepisy dekretu nie doczekały się jeszcze wykładni w orzecznictwie lub literaturze prawniczej, autorzy podali własne rozwiązania.

Komentarz zawiera szczegółowy wykaz literatury oraz zaopatrzony jest w szczegółowy skorowidz.

J. Gwiazdomorski: *Zarys prawa spadkowego. Wyd. II. PWN. Warszawa 1963 r., s. 280*

Przepisy obowiązującego w Polsce prawa spadkowego, pomimo ich niedoskonałości, służą — na obecnym etapie przebudowy ustroju społeczno-gospodarczego — w przeważającej mierze interesom świata pracy, interesom robotników, pracującego chłopstwa i inteligencji pracującej. Dość częste są (a będą chyba coraz częstsze) wypadki, kiedy spadek składa się wyłącznie z przedmiotów własności osobistej. W skład pozostałych spadków wchodzi w grę obecnie — prócz przedmiotów własności osobistej — tylko gospodarstwa rolne, nieruchomości miejskie, drobne warztały przemysłowe i rzemieślnicze oraz małe przedsiębiorstwa handlowe.